

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยวิเคราะห์ ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ระยะที่ 3 ประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รายละเอียดเกี่ยวกับการวิจัยในแต่ละระยะ ได้ดำเนินการตามหัวข้อดังนี้

1. การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาของการบริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary analysis)
2. จัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 16 คน (focus group) เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาองค์ประกอบหลักของการบริหารและปัจจัยเชิงบวกต่อการบริหารที่มีประสิทธิภาพ สำหรับผู้เชี่ยวชาญจำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมสนทนากลุ่ม เป็นผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 16 คน จำแนกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มผู้บริหารสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษที่มีประสบการณ์การบริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วยอดีตผู้บริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จังหวัดนราธิวาส จำนวน 4 คน

2. กลุ่มนักการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย นักการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา นักการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา นักการศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน และนักการศึกษาที่จัดการศึกษาสูงกว่าระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 4 คน

3. กลุ่มผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และผู้นำทางศาสนา จำนวน 4 คน

4. กลุ่มนักวิชาการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย นักวิชาการจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) นักวิชาการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) นักวิชาการจากหน่วยงานที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 4 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในระยะที่ 1 ประกอบด้วย

1. แบบวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. แบบสรุปประเด็นสนทนากลุ่มเกี่ยวกับองค์ประกอบหลักของการบริหารและปัจจัยเชิงบวกต่อการบริหารที่มีประสิทธิภาพ

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ในการวิจัยในระยะที่ 2 นี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ทำการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการเทคนิคเดลฟาย จำนวน 3 รอบ

2. พัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ซึ่งแต่ละหัวข้อมีรายละเอียดดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการเดลฟาย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามหัวข้อต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่าง (ผู้ให้ข้อมูล)

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 17 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ผู้เชี่ยวชาญการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ระดับปริญญาเอกและปริญญาโท วิทยาลัยสงฆ์และชำนาญการพิเศษ ปฏิบัติงานในระดับส่วนกลาง และระดับภูมิภาค หรือเป็นข้าราชการบำนาญ โดยผู้เชี่ยวชาญมีคุณสมบัติดังนี้

1. ผู้บริหารการศึกษาที่มีประสบการณ์ด้านการศึกษาระดับสูง จำนวน 12 คน เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติดังนี้ วุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท มีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าระดับชำนาญการพิเศษและมีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษา ไม่น้อยกว่า 10 ปี

2. ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 5 คน เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ วุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท มีตำแหน่งทางการบริหารไม่ต่ำกว่าคณบดี/หัวหน้าภาควิชา/ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และมีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษา ไม่น้อยกว่า 10 ปี

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในระยะที่ 2 ด้วยวิธีการเทคนิคเดลฟาย มีจำนวน 3 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับการวิจัยโดยเทคนิคเดลฟายรอบที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบหลักของการบริหารและปัจจัยเชิงบวกต่อการบริหารที่มีประสิทธิภาพ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญและ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดเกี่ยวกับองค์ประกอบหลักของการบริหารและปัจจัยเชิงบวกต่อการบริหารที่มีประสิทธิภาพ

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญซึ่งใช้ในรอบที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบหลักของการบริหารและปัจจัยเชิงบวกต่อการบริหารที่มีประสิทธิภาพ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ฉบับที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 3 ซึ่งเป็นแบบสอบถามฉบับเดียวกันกับแบบสอบถามที่ใช้ในรอบที่ 2 ตามรอบที่ 3 นี้ได้มีการแสดงตำแหน่งคำตอบของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 โดยแสดงค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range)

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือสำหรับการทำการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย ซึ่งมีเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม จำนวน 3 ฉบับ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับองค์ประกอบหลักของการบริหารและปัจจัยเชิงบวกต่อการบริหารที่มีประสิทธิภาพ แล้วนำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม ฉบับที่ 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด
2. นำผลการวิเคราะห์ที่ได้จากแบบสอบถามที่ 1 มาสร้างเป็นแบบสอบถามฉบับที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ แล้วใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 2
3. นำแบบสอบถามที่ใช้ในรอบที่ 2 มาวิเคราะห์ แล้วแสดงค่าตำแหน่งความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยแสดงค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquatile Range: IR) แล้วใช้เป็นแบบสอบถามฉบับที่ 3 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 3 ซึ่งแบบสอบถามที่ใช้ในรอบที่ 3 นี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญยืนยันคำตอบของตนเองหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้สอดคล้องกับความคิดเห็นของกลุ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญให้ตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามฉบับที่ 1 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตอบและส่งกลับมายังผู้วิจัยทางไปรษณีย์ภายใน 20 วัน
3. วิเคราะห์ความสอดคล้องของคำตอบ แล้วปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้เป็นแบบสอบถามฉบับที่ 2 แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แล้วส่งไปให้ผู้เชี่ยวชาญตอบและส่งกลับมายังผู้วิจัยทางไปรษณีย์ ภายใน 20 วัน
4. วิเคราะห์ระดับความเหมาะสมและความสอดคล้องของคำตอบ แล้วจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับที่ 3 สำหรับรอบที่ 3 ส่งไปยังผู้เชี่ยวชาญทางไปรษณีย์ เพื่อให้พิจารณายืนยันคำตอบของตนเองแล้วส่งแบบสอบถามกลับไปยังผู้วิจัยทางไปรษณีย์ ภายใน 20 วัน

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ในแต่ละรอบดังนี้

- รอบที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยการคิดเป็นร้อยละ หากองค์ประกอบใดมีความสอดคล้องกันตั้งแต่ร้อยละ 60 ขึ้นไป จะถูกนำมาใช้เป็นข้อคำถามในแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อใช้ในรอบที่ 2
- รอบที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

รอบที่ 3 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ฉบับที่ 2 ซึ่งสอบถามในรอบที่ 2 แล้วใส่ตำแหน่งคำตอบ ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquatile Range: IR) ในแบบสอบถามรอบที่ 3 ซึ่งมีเนื้อหาเช่นเดียวกับฉบับที่ 2 ในรอบที่ 2 แล้วส่งไปให้ผู้เชี่ยวชาญตอบเพื่อเป็นการยืนยันคำตอบหรือมีการเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับคำตอบของกลุ่ม โดยการส่งทางไปรษณีย์ และขอความอนุเคราะห์ส่งแบบสอบถามกลับมายังผู้วิจัยภายใน 20 วัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ
2. ค่ามัธยฐาน (Median)
3. ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquatile Range: IR)

พัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ในการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรอบที่ 3 มาสรุปเป็นองค์ประกอบหลักของรูปแบบการบริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และสรุปปัจจัยเชิงบวกต่อการบริหารที่มีประสิทธิภาพ
2. ทำการร่างรูปแบบการบริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในจังหวัดชายแดนใต้

ระยะที่ 3 ประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

หลังจากได้ร่างรูปแบบการบริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้แล้ว ผู้วิจัยได้ทำการประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในด้านความเหมาะสม

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประกอบด้วยผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จังหวัดชายแดนภาคใต้ 6 โรงเรียน ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนละ 20 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 120 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสำหรับทำการวิจัยในระยะที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ยกร่างข้อคำถามร่างองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้และปัจจัยเชิงบวกต่อการบริหารที่มีประสิทธิภาพ
2. เสนอร่างแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความถูกต้องของเนื้อหาและภาษาที่ใช้
3. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมร่างรูปแบบการบริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้กลุ่มตัวอย่าง พร้อมนัดวันไปรับ แบบสอบถามคืนภายใน 1 สัปดาห์
2. ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองเมื่อครบกำหนดวันรับคืน

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ระดับมาก
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าเฉลี่ย (Mean)
2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)



ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยรูปแบบการบริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์
ในจังหวัดชายแดนภาคใต้